

Cejn û sersal li we
pîroz bin

Helbestname

***Ji Gencîneya Helbestvaniya Kurdî
M e h n a m e yê
Diyarî Giyanê Pak ê
Cegerxwîn***

Bi xatrê min

Abdurahman Afîf

Sipas ji Emîna re sibe
sipas ji bo şûrê li pêşya dilê min
rakişandî di dûjehê de
ji laşê xortî zer re
sipas di pêşya rê de
wextê nigê wê kulîlkê sibehê
diperçqînin
wextê ku derî vedke- û meytê min
derbas dibe
- siba te baş
sipas ji Emînak din re berî pênc
sala
ji teyreki zirav re, dibistanê dixwîne
û şûşenin şikestî

û kulîlkê

yasmîne
sipas ji Emîna re îro
wextê avê ji bo sibe dadigre û hiltîne
yan li ber derî rûdinê û dinav xelkên
derbas dibin,

li yên ku dişibin min

digere

îro bi gumlikekî rengsivik şorbakê ji
kuflet re çêdike

sipas ji şoşakî bi xwîna min tijebûyî
re li ser masê

ji tiliyên min ê kelandî re, ji çavên
min re di sênîkê biçûk de,

ji bo

xwarna berî xewê

sipas ji dilê min re ê bi destê wê

perçe perçe bûye

sipas ji Emîna re di pêşerojê de

qeyikek xerabûyî dawya odê pê tê

xemilandin

guldanek bi qirikek dirêj

û bi xatrê min li piş derî

bi gulin agirî li ser dest û gazên min.

Dilê gulistanan

Abdurahman Afîf

Di vê deqê de,
wextê ku teyrê şidandî
bi herî bêrikirna xort baskê xwe tîne
hev
li ser pelekî filitî ji
dilê şevbuhêrkê
ewê hanê ê ku bi ser gulistanan de
xwar dibe
vê şevê jî nayê
yan wê tucaran negihê
wê êvar şevreş û giran be
û tîlên nêsîk
wê nebin...
wê perîkê wan ên sor bikevin
wek dilê gulistanan.

Hêdî hêdî dûr dire

Abdurahman Afîf

Bê fêde ez ê ji te hez bikim,
ez ê vî dilî li kolanên herî tarî gêjo
mêjo bikim
û ez ê xwe mecbûr bikim ku ez xwe
jibîra bikim
ku ez derbas bim bê ku hayê min ji
kesî hebe
û tilliyê xwe berdim wek şerîtin guh
nadin kesekî
xwe bavêm tembelya herî mezin
heta ku ji tembeliyê nema karibim ji
te hez bikim
bê fêde...
ez ê nivê şevê ji odê bazdim
jîbo ku ez guhdarî qîrîna qazê bejî
bikim
bi refên xwenî xurtî sipî
ez ê ranezêm

ji ber qehwa giranî tarî û pirr
wexwarina çaiyê
sibehê ez ê wek nîv pîrebokekî bim
westyayî û tevhev
bê fêde ez ê di nav gotinan de xwe
tewşo mewşo bikim
hevalên xwe û diya xwe aciz bikim
û piştire ez ê xwe dîsa ji kolanan re
hazir bikim di nîroa vala de
û ez ê rojek din bê fêde jj te hez
bikim
wê ji te re bêgotin bê ez çiqasî bê
hêvîme
û windaiyî
guhdarî qîrîna qazê bejî dikim
ku wilo hêdî hêdî dûr dire

XWEPÊŞEDANEK

Mahmûd Ako

*Çendî ciwan e rengê ezmanê te, çendî
xweş e bêhna bayê te, çendî çeleng û
nazdar e bihara te. Lê mixabin ez îroj
jê dûr ketime .*

Carekê.

Ez û çenteyê xwe tevlî
xwepêşedanekê dibûn.

Carekê

Ez û pelên rojnameyeke qermeçandî
dibin ewrekî de hundadibûn..

Carekê jî.

Ez û êşekê lihev dibaniyan.
me tevan hêvî dikir. û
di xewnên Boxê Birivan de
Em hundadibûn
liser danîşgehekê
li hêviya tirênê

çend destên derewîn
li hev dinerîn,
Danîşgeh swar dihat û
ew li şûn xwe jibîrdikirin..
Çend beşîşandinên kelovajî
di xaçîrêkên jibîrbûyî de
xwe dilivandin.

Carekê
swarekî ji min dipirsî:
- Kîjan rê diçe rojhilatê?
Min destê xwe ber bi rojavade
vekir û gotê:
- Rojhilat di kitanên jinbiyan de
hundabûye.

çi rojava yan rojhilat,
mane erd girovere.
Carekê jî
li keçeke çeleng rast dihatim.
xwe dexîlî min dikir û dipirsî:
- Wa xorto, ma te destgirtiyê min
birêde nedît?

Çê li kîjan rê dikir
min nizanîbû.
Bi can zarokî
ez û wî li qehweyekê rûniştin.
me du peyalên meyê
bi ser canê xwe de dadikirin.
ew canê zarokî dibû kalekî heftê
salî,
Zembîlfiroş weke xunavekê.
xwe berdida dilê me. û
bêhna demên çûyî ji çixareyên me
dihatin.

û roj kelogirî dima
di cihê xwe de.
êvarê bi mehrevanî
em pêşkêşî tabloyên paşerojê
dikirin..
dîsan em ser gêj vedgeriyan
tobedarîya şêxan....
l ê birêde swarna ji mere digotin:
- Ma we nebhîstiya ku Gurî
girtine.
û hespê Ahmedê Silêman jê
dizîne.
Em di kolanên bê xwedî re
dîsan derbasî xwepêşedanê
dibûn.
û xwepêşedan ji hev perçe dibû,
xwepêşedan diçû, û
em perçebûyî li şûn wê diman.

havîn 1997 Bonn

Şeva tarî

N. Alêşkî

Li ber şeva tarî
pencerê vekirî dihêlim,
xişîna dargûzan,
lorîneke nerm dibîhîzim,
mîna stranekê
ji dema zarokiya min
li ser sînorê xewnê,
di hemêza xewnê,
di xewnê de jî:
di nav daristaneke
fire yî ron de dimeşim,
di nav giyayê bor,
di dergûşa kulîlkên sor
li ber bextê heyvê.
Û lorîna dengnêrm
dibe
dengê dayika xemrevîn,

dibe
rûyê bavê tirsrevîn.

N. Alêşkî

*"Sal diborin,
temen diherike
lê awirek li gulan
xemên min vedirevîne."
Kevnehelbestek japonî*

Girtiyê nedîtinê

N. Alêşkî

Ger tu têr li avê binerî,
tu girtiyê nedîtinê yî;
cîhan xwarevîç,
jêrejor e.
Gir û gelî xîçikên bedena te ya aram
in.
Gul rûyê xwe ji te digirin,
bêdengiya wan

- mîna meşa ewran -
di te re avjeniyê dike.

Çi ba

N. Alêşkî

Em hatin,
wek awazan
nav awazan.
Çi ba ye ku me
- avên hilkev û dakev,
bejna darên tewbar -
li ser milên xwe
hildigire?

Hejmar 14

Heyv im

N. Alêşkî

Ez heyv im,
stêra ji ava
liçê dibiriqe,
berfa nûbarî li gelî.
Rûyê min esman e,
stêr çavên min in,
çiya, dal dilê min
li herderê bi te re me,
rêwiyê nebîn im
li rex te.
Ciyê baz nikare bifiriyê,
çiyê ejdeha newêre lê bijî
mala min e;
mala min
di dilê te de,
di berfê re,
di nav agir de
bi abadînî
bi nobedariya serdeman dike,
veşartî ji tarîtiyê,
di ronahiya
- an jî sîbera -
dilê te de.

Tenê dil

N. Alêşkî

Li nav daristanê,
bi xwexuşandinê
gaziyên min
di pelên gûzan re
dilezin.

Di nav pêlan de
dreqîsin,
li ber awazên kûvî
yên çem û deryayan,
stranên ba û bahozan
dinehwirînin, dilorînin,
ji çamûra bêsereder
direvin.

Li hewa,
di ser darhinaran re
paş û pêş,
pêş û paş,
bi azadî lê
bi bendên evînê girêdayî
digerin.

Çav min
nabînin,
guh min

nabihîzin;
tenê dil dikarin
bi awazên bêdeng bihesin

Kerbên kal

Îrfan Amîda

Min dît kewek reviya
 Ji destê lawik
Lêwik xwe nema girt
Kefa peqpeqokeke peşkek biharê
kuliya
Herkes çû
Ez mam
 Qaşo
 Wê jî kerbên xwe yên kal pêvtir
tişt nebirbiwa

Her ku xilmaş dibim
Li sariya buxa pacên min
Veger xwêdidin
 Qevzek derya ye vîn
Sîmurg ji êvar de razaye lê li taldeyan

Û birek kewên kedî
 Peqpeqokên tavên biharê
dinikilînin
Dişibim bareşekî qop
 Çûnan dipêçim

Hew baran bû lê
Dilop bi dilop
Dikevajt qermîçokên bê
Û li xewlê
Xirboqiyên nikilên kewên bê dê
Hew baran bû lê
Û dihat
Devê min mişt şînavk
Min dît kerb
Ji destê lêwik firiya
Min nema xwe girt
Herkes ma
Ez çûm
Qaşo
Ji xezeba bê ezê li wir
bimirama

DI DERGŪŞA AHŪRAMAZDA DE DOŞ DIBE AHRÎMAN

Îrfan Amîda

Qefesên hesinî
Avakirîne
Li ser devê pizdanka rojê
Bi îske îska
Zerketavên rojava
Jahrdadayî dibe
Pêsîra pêçekan
Û hitkî holî dibe
Hiloliken dirokî
di kildankan de
Ji mijankan sorahî dinuqute

Di tuna mirinan de
Bi tîrovekîrîna xewnen astiyag mijulin
Rî(ru) spî(ret) yen etîran
Enker(an)
Semendokî kirine "meme tivan"
Qeydkirîne gathayen zaratuttra
Di navbera mishefa ret
U zend avesta de tewlandîne
Arteten taman
U di derguta Ahuramazda de
Dot dibe Ahrîman

Kotel

Îrfan Amîda

Tiliyen nigen min
Di nav xwîna min de qeşa girtiye
Bi baye kur
Di neçîreke şewat de basktikestî me
Hewt hewta sehan dev birîna min dike
Dihelim di nav şewqa hîve de
Çurisandina sterkan
Ku li tahtan dikeve
Dixurînim
Di turiken zewediyan de gelawej qute
min
Qute min

Ji min dur e
Tu ji min dur
Gunden tisi bi ser min de dikumitin
Heft tebeqa di bine erde de diherim
Li dojeha neçirvanan
Dibim çaven xezalan
Tama barude hesire min dibarîne
Hesire min
 Ji min dur e
 Tu ji min dur
Kulîna etîreke
 Li kolana xwe dikim
Di koçkeriye de bere dawî me
U di axkolkan de
 Xwîniye vetarî
Petkek barane
 Li eniya min dikeve
Ku naye zanîn
Ji kîjan Demsale mayî
Demsal
 Ji min dur e
 Tu ji min dur
Bi keviren tehnekirî
 Ava dibe mezele min
Kevjal
 Peçiyen xwe mevred dikin
Li dar dibe KOTEL
Mirin nez dibe
 Erit dur
Erit nez dibe
 Mirin dur
 U zelal
Mîna siya min

Siyamin ji min dur e
Tu ji min dur

Min divêt romaneke serkeftî binivîsim

Necîb Balayî

Li destpêkê peyv e û...
pîroztirîn peyv
di ferhenga miletan de dîrok e.

Li destpêkê peyv e û...
pîroztirîn peyv
di helbesta helbestvanan de
welat, evîn û çîrok e.

Li destpêkê peyv e û...
pîroztirîn peyv
di çeperên şorişan de
peyva "şehîd e.
ew jî îro
li govendê rwîs e,
bê karûkok r!

Lê li roja îro
milet, şa'îr û welat
bûne peyvên romaneke bê serûbin.
bûne werzên romana min
qelema min jî serê xwe ranake

di heft cihan da şikestî ye
tê de derz, tîk û tok e.

2

Li destpêkê peyv e û...
ev peyva dûmahiyê ye
Li destpêkê peyv e û...
ev romana dûmahiyê ye.
Li destpêkê peyv e û...
ev dîroka dûmahiyê ye.
Dîrok xwe dubare dike...
ev dubarekirina dûmahiyê ye.
Peyv dê bête serjêkirin.
Roman dê bête sotin û
nivîser dê şehîd bin.
qelem dê şikên
bihar dê ji salê havî bin
çunkî bên ji gulên kûvî bûne!
gul ji baxçan disilin
dîroknivîs
gihîştin derazînkên mirinê
qelemê hîlnagirin

ji bo nivîsîna rastiyê
bi du dil in!

Destpêka dûmahiyê ye
dîroka me dîroka me
dubarekirin û dubare ye.
ketiyên me gelek in
ne yek, du û sê

bîst û çil in.

Da ku fihêt nebîn..
werin dest bidin tevr û bêran
dîrokê bihelîşkêvîn
şikestiya binixêvîn
îro rastigotin
şehîd û xwînretin
bo şorişa kilçiv û kil in.

3

Ev destpêka dûmahiyê ye
hêşta li welatê min
dayik dîrokê wekî xwe dinivîsin!
serpêhatî û çîrokên efsaneyî
bi zimanê realîzmê werdigêrin!
wekî cara dubare dikin
heft zaroya
bi sakoyekî dişînin xwendingehê!
Heft birçiyên bi
bi nanekî têr dikin!
Heft birînên sava
heft leşên nazik
heft zaroyên şehîdên serhildanê
bi nexşê diyayî yê welatê min
dişînin şehyana
dişînin NEWROZ û dîlanê!

Hey wax...
bo wê dayikê!!

ya ku hêşta hisreta wê

maleke ava û...
landikeke tena û...
buçkeka vekirî
ji inandin û birinê

hey wax...
bo vî welatî

dîroka wî hatiye tomarkirin
li gizîrte û... deryayên jibîrkirinê.

Hey wax...
bo wî welatî

siyasî lê bûne hevîrê mirinê
bo wî welatî
seyda û mamosteyên xwendingeha
dersa rastiyê dibêjin

pale û rencberan
dest dahêlayn
ji karkirinê

ez jî berê qelemê û çavê kamerayê
lê werdigêrim û çavên xwe lê
diniqînim.
Min divê romaneke serkeftî
binivîsim.

Min divê
keziyên qîza
bikime werîs û...

qerqodên şehîdan bikime gemî û...
li vê derya miştî zîvrok derbas bibim
Min divê romaneke serkeftî
binivîsim.

4

Ez û dîrok
bûne du peyvên hezjêker
ez bi hemî viyan û giyan ve
ew bi hemî pîrozî û şehîdan ve
îro bûne cotek
li ber derazînkî tariyê û...
tarî paşa ye li ser erşê xwe razayî.

Ez û dîrok
du peyvên sava ne
mamosta
dergehê xwendîgehê li me girtî.
Ez û dîrok
destpêka dûmahiyê ne
peyama dûmahiyê ne
birûska dûmahiyê ne
hatine şandin.

Em herdu gaziya dûmahiyê ne
ku şehîdên HELEBEÇE rahêlaye.

Ey miriyên sax!
Ey saxên mirî!
Bîra we têt
dema dehmana vî bajarî ji ser avêtî?
berêxwedan bûye fihêtî
me dehman berdaday

lê hêşta avahiyên vî bajarî
ji ser ve şûşe ne
ji nav de
dîwarên delingpîs in.
dergehên bêderge ne.
roj hatin û...
roj borîn
li vî bajarî li ser pelên vê romanê
serkeftin nerabûne westîka
guhurîn werarê nakin
li vî bajarî
mîlê saetê nagere!
av li axê rawestiyaye
û min divê

romana xwe bikime bûk û
zû veguhêzim
tevnê dûmahiyeka bêdumahî
deynimnexşeke dî birêsim
lê dav, peyv û qelem ji min kûvî bûne
û min divê romaneke serkeftî
binivîsim!

5

Dîroka me dîroka me ye
dubarekirin û dubare ye.
Ji ferhenga me
ji ferhenga mirovatiyê
peyvên giran zû dikevin
ev destpêka dûmahiyê ne.
Werin, em hemî
romanekê binivîsin

ku kesên çîrokî û...
pehlewana tê de nerevin
peyva "Hemayon", "Atatürk" û Enfal"
rûreş bin.

Werin
da ferhenga ketina serûbin bikin.
Ji ferhenga mirovatiyê
gelek peyv wenda bûne
"Spartakûs" hîn nemiriye
şorişa beniyana sirodek nemir e.
û dîroka me... dîroka me ye

dubarekirin û... dubare ye
Dîroka me bûye stranek
li çiyayê Cûdî
... û li Akrê pehlewana vedilorînin.

Ya bûye tabloyên ji xetê bizmarî
di entîkexanên biyaniyan de
biyanî dixwînin!
Hero spêdê
dême wê ji resenatiyê tete şuştin.
Hero êvarê
diz dikevine werzê dîroka me
... û dîrkivana nabînin.

Çira helkin
ev ronahiye ne bes e
dîrokê vecemînin
romana xwe li ber binivîsin
çira helkin
ev ronahiye ne bes e
cejna bûnê li ber bikin

hena bûkê û zavê li ber bişêlin
mewkibê şehîdên serhildanê
li ber bigêrînin.

Çira helkin
destpêka dûmahiyê ye û
roman gihîştî nivê.
çira helkin
da ku şehîd poşman nebin
hêşta Helebçe tarî ye
term li pişt ewran veşartîne
çira helkin:
rabe, nerûne
qelem dipeyive
roman dihête nivîsîn
gelek werz û gelek qonax
dibûrin
nav û nîşan jî
xema wî kesî ne
yê pirtir çira hil kirîn.

SERSAL

Berken Bereh

Ez te pîroz dikim, we gişka bi hev re
Ji bo rojên azad û aştiyane keda we
Best û hêviyên we yên ji dergûşek
şirîntir in.

Em gelek ji hev hez dikin
Kilam û stranên me govan in, tu
dibînî
Berfa kulîgir diheline awirên te.

Em salek din bi hev re pîr bûn çî
xweşe
Kemilîn peyv û gotinên me, xewnên
me rengîntir
Pêdivî û kêmasiyên me hindiktir
Û dilême goleke bi aram e.

Tu ya yekem û a dawiyê
Kon vegirtiye di singa min de
Her sersal şaneyek spî zêde jî bibe
Li ber min dişibî xameke çardeh salî.

Ev sersal
Mîna mindalek
Xwe avêtim ber pêsîrên te
Te jî ne go na
Spas gulheval ji bo comerdî û
şanaziya te.

Êvaran li ser Çemê Kolkê

Berken Bereh

Êvaran
kew xwe berdidin li ser çemê Kolikê
bi piştîyên çilo
bi çavên kovani
û bi gavên şermok
jin xwe berdidin.
Bêhna sewalan tevî bêhna mirovan
dibe
Stran tîn gotin,lawij
destanan dirêsin keçên xama
li ser evînan.
Lê
ne Sakîne sakîne ye êdî -
di nav fistanên rene rene
ne qralên Kommagen'ê qral in
ne jî Ferat har û dîn.

Êvaran
dema hûn diçin ber bi mal
ji bo kêfxweşî û şahiyê
mînak hebên tisbehan rêz dibin cenan
wek bextê xwe yê reş
xêr ne ditî
li ser rê ya xir û xalî.

Li vira
ne bi rojê şabûn e têra xwe mirov
ne jî bi şeva reş-tarî re.
destaneke bi hezar salane didome
bi sedsalane bê nasnav
û feqîrî heta qirik.

Êvaran

pale xwe berdidin li ser çemê Kolikê
bi laşên xwe yên xêhadayî
bi rû yên kizirî
û li asoyên bê miraz dinêrin
bi çavên reş
û bi şalwarên reşayî
bextê wan ê reş tine zimên
hêviyên wan
şerm dike
dilerize
dibe hinarek sor li asoyên dûr roj.
û
wek çivîkek koçer
xwe berdide li ser lutkeyên Nemrud
şev.

Êvaran

mirov xwe berdidin li ser çemê Kolikê
ji rû yan kul û keser difûre
ji stranan kerba wan
lê bawer im ku
yek bikene bi dilsozî ji wan re
an hembêz ke wan bi dilovanî
wê dorpêç ke cîhanê seranser
dilê wan.

Kengê em ê bêne ba hev rû bi rû

Berken Bereh

kengê em bêne ba hev rû bi rû
çavên te min dibin deryayên bê ser û binî
agirek dogehî berdide hinava min
lêvên ji şekirê quloqulo û sorsorkî
çivîka tolaz a hestan difire ji ser dil
û dest û lingên min xar û vaçî dibin.
Nizanim çima?

bayê çiyayê li pora te aliqî
girêka dixê deng û awazan
peyvên xweşik kû min ji bo te amade
kiribûn
dixeyidin ji min
qudûmên min dişkên
nikarim xwe liser lingan bigirim
dilerizim
spiçolkî dibe rû
nizanim çima?

Kengê em bên ba hev rû bi rû
Em neyên ba hev çêtir e
An wê
Minak berfa tav dîtî bihelim û bimirim
An jî
Ji hesûdiyê wê bajar xwe bikuje.

EW BAJAR

I
Bajar
Ax ew bajar!
Savarek rijiyê êdî
Xewneke kêr xwê
Dengê evîndaran jê vederbûyî.

Mizgeftêk bê sofî
Xorteke bê evîn

Asîmanek bê stêrk im
Û dikim û nakim
Ew bajar ji bîr nakim.

Ax ew bajar
Nizanim ne
Tu ez î
An ez tu.

II
Hêlîna me talankirin va bêbavan
Cara çendemîne bizanin
Neviyên 28 raperînan

Her mirinek
Rêzek ji helbesta te diweşîne
Her dengêk
Te ji nû ve vedijîne.
Fermo bibîne!

III
Hêvîyek ji pola ye
Ew bajarê malmîrat
Çiqas tê kuştin
Hewkas xweşik dibe.

IV
xewneke ji ewrên stewr hûnandî
Gûliyên tol diqewirîne
Bi awazên kop
Ji temenek derengmayî

Her kêlî

Bêhtir nêzî xwe dibim
Bêhtir nêzî mirinê.

Ew bajar lê
Kirşa berhevdike
Li ser gûliyê dengê xwe
Hembêza xwe dixemilîne bi binevşan
Da aşî bihewîne.

Ew bajar
Kurtejiyana min e!

GER HÛN BIXWAZIN

Berken Bereh

Ger hûn bixwazin
Binasin êş û jan û kovaniyê
Şevêk li welatê min bibin mêvan.

Ger hûn bixwazin

Binasin mirinê
Li baskên qulingên koçber binihêrin
Bêhna şewatê tê ji wan.

Ger hûn bixwazin
Evînê binasin
taldeya rojhilata dilê xwe bipelînin
bê çawa diteyisin bi ken stêrk.

Ger hûn bixwazin
Welatê min binasin
Vekin deriyê agir û rojê
kevoka mirovheza heftreng
Dê bifire ber bi we.

BILÛRA ŞIVANÊ MIN

KOÇER BÊRTÎ

Ez dixwezim evînê binivîsim
Bi hemû xemla xwe
Bi hemû xemla wî
Min peyivek xwest ji Xwedê
Got tu jî dil î

Ne rast bû
Ew jî ketibû
Em di evînê de wek hev bûn
Dîrok li gor xwestina wî nehatibû
neqşandin
Dengê dilê min guhdarî kiribû
Ew jî xemgîn bû

Li min binêre jiyân
Liva min li ser te ye
Tu ne hêjayî asta min î
Min bi hezaran sal di xwe de meşandiye
Min dilê Apê Mûsa bingeh dîtiye
Min wêrekiya xwe di çavên wê de bi dilê wê
zeliqandiye

Le ew?
Porê wê karîxezal
Devê wê bilûra şivanê min
Çavên wê?
Çavên wê jî nêçîra nixumandina mêjiye
min
Mêjiyekî wêrek û nezan
Jixwe ji wir derket talan

Asê li min dinêrî
Ji ber bedewitîyên kelî û qeşa ez diavêtim
ber derî
Di suxtetiya şevên bilbilî de min nîşan
radixistan ser bejn û bala wê
Ez nêr!
Ew mê!

Dîwanxaneyan de em dihejandin
dengbêjen welate min
Serbixwetiya min tenê di nav memikên wê
de zîl dida
Û dîsa tenê di gewriya wê de xwe ditewand
Matmayina min xwe dizivirî hestên
peşmûrde

Li çiya kûçik ewitîn
Li zozanan berf heliyan
Li deşta keskesor zewicîn
Li gundan kûçe civîyan
Li bajaran dil wêran kirin
Li paytextan bi welatê min lîstin
Li gerdûnê ez pûç ketim
Porê wê yî reş de ez dil ketim
Wê bûyîna xwe di bengîniya min de ajot
Min tenêtiya xwe di kevirên binlingî de
şikest
Ez bûm evîndar
di pelên dara evîne de bûm jîndar
Dîsa Berbang qurmiçi ne
Dîsa mar keda sipûsor e
Hêvî mirin e
Ez te hez dikim qawreşa min
Mar im bûme helbestvan

DI BIN BIJANGÊN TE DE

KOÇER BÊRTÎ

Di bin bijangên te de hêstrên min dibişirin
Dişelim nav bayê gerdûnê
Tîpûtazî bayê sar germ dikim
Hawara gewherên te
Rûbaran dike derya
Di kevişena hesretên avgon de
Av dide berbaskên hecîreşkan

Şevreşkên ji hev qetiyayî
Bi destên hev digrin
Tev min ji nû ve li xwe mikur tên
Ez û tu
Li cem keybanûyên qûndeyan tên hev

Di bin bijangên te de çavên min diçûrisin
Li pey dilberî û dilanên te
Ez hêdî kûçikan jî hez dikim
Payîz, bihar
Hevûdin xêz dikin
Li pey min dileqin
Ez dibim nijadperestê te
Te li xwe pîroz dikim

Di bin bijangên te de
Çend stran ji wextên dilşad dikevin
pêşbaziye
Ez şîrê te didoşim jînê
Tin dide evîn
Li ber bayê te dikevim
Dibişirim
Hûr hûr ber bi te têm

QERIMÎ RONIYA ÇAVÊN MIN

KOÇER BÊRTÎ

Di navbera xwe û Heftbirayan de
Ez havî bûm
Peyv xitimîn
Bê wate man li hawirdor

Dest ling û hemî hinavên min
Tenê du heb man
Çavên min di çavên wê de
Dilê min di dilê wê de

Li hember min mîna çiyayekî Kurdistanê
Min xwest li ser pal bidim
Rabim
Bidim ber qomikan
Li ser têr bigîrim
Hembêz bikim wî çiyayî

Wê wextê matma rabirdû
Evîne xwe bi rûyekî çavgeş da hember min
Bilûrvanan dest bi delalan kirin
Her yekî bi meqamekî
Dil rabûn çepikan
Bareş dûr ket ji Qestelê
Rûyên nenas bi destên min girtin
Pirtûkên ku hatibûn şewitandin xwe dan
min

Wê wextê ji govendekê dîmenek şewitî
Tevlihev bûn di şikeftê de
Ez bûm gêzikên koçerên îmadkar
Ez bûm keskên sor
Bûm daristana har
Û qerimî ronîya çavên min
Wê ez li wê veşartim
Min ew li wê vexwend goristana xwe
Me li wê tasek ava kelî avêt ser dahatûya
xwe

**HÊDÎ XWE DEST DIKIN
ZOZAN**

KOÇER BÊRTÎ

Tundî diçêrim
Ji dengê kurkurikan

Kalîn diweşim
Ji dûkela şewata şênîyan
Rixa hespên şê bar dikim
Fir-fir rûyê min
Toliyan li deryayê dixê
Rûyê min vedibe mîna qelişandina
wesweseyan

Vê helbesta ku min konê reş li ser
vegirtibû

Bi pênûsa diheliyayî
Bi kela ava jenînê
Bi ponijîna lorandina

Kaniya Kurdan

Dinivîsand li lûtkeyê

stiriya kesk

Îja min bang dikir

Ha qediyaye

Ha diqede

şevno bergeranê das bikin

Mîna li wê navberê tal bikin

Mîna ku ew me dike der

Em ji reşikan bipirsin zozanan

Rê bidin berdêla berbariya çîr

Piştî xwe bidin rojê

Tasek xwîna kifkarekan li devê xwe kin

Û bibêjin

Hêdî xwe dest dikin zozan

(hejmar 27)

HAYÊ DELAL

KOÇER BÊRTÎ

Ku tu bi min bû
Bira şewqa te bibe tiraf

Wê biqerisim bilerizim
Lêvên te wê çavên min germ bikin
Wê xwêhdanên min te ramûsin
Parî parî li balgeha beyar
Vetewşînî rewaniya gotinê
Hayê delal
Hayê delal

Rewşa xwe biherikînî di qawê qelaş de
Bikevî hundirê min
Deriyê bêhnên pûngan vebikî
Beyanî bibihîzî berfê
Ku lihevketin şaneşîn
şevînan min vemirînî
Li wê min bidî gotin
Hayê delal
Hayê delal

Em gepên hev dax bikin
Biqewirînin seqema çêjê
Lotikan bavêjin bilbilan
Ji serî heta binî dilrevîn
Bi fitika hev bigrin
Li taxa xewleyên sorincan
Bibêjin lihevhatina gulan
Hayê delal
Hayê delal

Em bifikirin wetrêtî çeprast
Di wechên hev de rewneqdarîyê birêsin
Xwîna xwe bavêjin patosê
'Delal bi delal' tetirxanî
Serdilê hev bikolin

Ku rojekê biyan bûn şev
Bawêşînin li taxan ala sor
Hayê delal
Hayê delal

bihar

Serkeft Botan

bihar noye nûjeniya perda hêviyên gulxok
e

xudareşên bi zex
poşreşên bê wex
qafreşên teres
pûstreşên bi
dek
zolikên
çavên geş

xeniqîm li nîvê rojê reş reş
xûda reş keşe reş mizgeft reş bext reş kevir
reş reş reş reş reş şev şevreş
ma wê kengî reşêşikên baranê bibarin lo
xubariya

xunavên doberana
ne min go
ku bibim rîskerên çar tayên
porên te
ezê daqurtênim kelehên girtîgeha
tev mazgehên
dîlbûna te
û vî bajarî
teva

goristanê zindî
kaş
bikim li pêy xwe ...

bihar noye nûjeniya salvegerên emrên
nîvqurmiçye
lê dibê ku ez rabim ser xwe
kaba bavêjim
çik bikim çîqa libin
sitûnên ezmana
biçinim lêmiştên lêvên qeresiyokî

melodiyên nuhurînên
kesera
bişeridênim gulikên helbesta
bila hesretên şîn vexun
mirad
ji bayên
besta
girên
herdû çavan te
lê berî ku werz bengîniyê ji birbikin
hesretên ewravî
diburusun di nava
zeraqên stêra te de ...

mijdar 2002

çîka çîyan

Serkeft Botan

*her êvar govend digirtin
hest dibûn şitilên gula
reqsên sermest vedixwarin*

*têhn dida kura dilan
dest didan destê sterkan
serê çîçikan çik dibûn çîka çîyan...*

hey !
delalê
zanim sedem sersariya salan e
berê zayinan awiqîn
li berbanga jiyanê
piçên pêvajoyan dizîn
şîr ji elbikên guhanan...

dem xurufîn di hêlekana de
hêlînên ji biskên sipî
bêrî li beyaran engirîn
nalên hespan qurimîn
ken qurufîn
ji qurfandina
ka
geştiya eşqê
li ku ma...

wê çawa be
ji bona xwedê
lal manê pitikên demê
tev xeyidîn
nakin gix gix
nabişirin
bi pêserên dayikên xwe re...

hey !
delalê
çîka ba hat

germa tebaxê weşand
hest di newala de mişt bûn
lêmiştên stêrkên rijandî
besta dila re herikîn...

nayê bala çend payiz in
bîranîn bi xuşe xuş in
bi xwe re birine leylana
kezeba çolan diweşin...

amed 16.03.2002

kemîn

Serkeft Botan

nema dizanim bê jimar in

ku ruyê min
di kemînên bêbext de sor dibû
û
bi celebê mirinê re dibişirîm
şopên lingê min qeysikên gindoran
birînên dîroke di qesrên bilind de digerînin
min kiras diguhertin di newala çorî
di dem û salan de weke maran
her hîmekî min bûye temenekî nîvqurmiçî
li şaristaniya dêra Axtemarê
an jî keleha heskifê dialastin
gerdenzirava dijleyê
kenê xwe yê şoli
bi kilama

zirav

zirav

ziravê
ji evîndariya xortên dilovan re
bejn û bala xwe dişeridend
hüçikê kirasê xwe yê bişaftî
di nav terafa dilê biraştî de vedişart
ji nêrînen berbanga gulên sor re...

neşemirandina bê şerm...!

her êvar çik dimam
bi hêvîya rojek bi siûd
bi delaliya heyva şevê re

gava rojê tehn dida ji fotêra xwe
xilmaş dibûn bîranînên min
di berîka vî bajarên xopan de
dibûn daristanek sor çilo
di nava guriyen tenûra dayka min de

ê

jê

wê

de

qurt

bi

qurt

vedixar ezmanê bêbav

ji dilopên mengena çirika min

deka vebêj dayê vebêj ?...

kê navka min kir firavîna rima

kijan diyara revan

simbilê malzaronkê xêlîyan

roj çima stewr ma bi gulikên sêvan ve

û zarok duayên şekirê navkaxezî duxwînin

li goristana ji devla jiyanê ve

ji bîrkin şivhospên kihêlên xwe

şiverêkên deryayê bi koranî şopandin

û hîna bi titikên tahlokî dilîzin

bi xwedayên xwe re...

ê

jê

vir de

de
bes e

lê

bes e

besta dilê min xirimî

darbest diqurmiçînin rûwên xwe

dilopên xwînê li kincê dirokêne

birînên min de sitêrik radimedîn

û hîne neşemirandin bazirganan

bazara rehela min û te emrik

bi bûhayiya sedsaleke din re...

7.reşemî 2000

serhişkiya kerikî

Serkeft Botan

ev hazar sale ku ba
bi min ve zeliqandiye çarenûsek zipîziwa
serhişkiyêk sayî kerikî
ji zemq û senîta dema
dane ser pişta helkehelka
ez herifim ji seqemên ba û germa
û
nalînên gazînokî digevizin
ji terpela bayên fediya

li ser xet û bin xeta

dikulkulîm
ji şewata nalînên festîwala kula
mijankên min nayên serhev
ji kerbên derbên xencerên çav soriya
xeniqîm
ji tevna benkulabên nîrê zordestiyan

xeniqîm
di asoyên qurunc de
xeniqîm
di tevgera ezê de
xeniqîm
di bêtifaqiya em ê de
xeniqîm
di kalanê rimê de
xeniqîm
di cembilê bimbê de
xeniqîm
di sebra yarê de
û

ne te vedigot

ezê

li raçingên xwe vegerim

berxê

heger ku tu bêy

û li esmeriya helkehelkên min bigerî

hilkê darêk çinarê ji kokê

lê tu ne fetisî

di pirsên rehên wê de

sebrê

ku bejnekê bilind bû stêrka sibê

wexta sehergeha ye

were biçêre

liser sîngmergên min

baskên xwe lihevxe

bi kubariya minminîkan

bila bi me bihesin hinijandinê xewşevînan

û

hêdîka

lê

ji xalîbûna xewleya xatirxwaziya sermestiyê

çend hevokên helbesta bişeridên

ji kefa zimanê ku diperpîte liber niga

bi sira bayên stêra qurux re

li ser dev û lêvên esmeriya min bireşêne

û

binuhurînê lorînên gazînokî

sosretê

bi guhazkên guhê şeytanoka dake

bêdengiya şirînekan

û zîzbûna şevên bêdeng

tu

neherimênî pêjnên kurubeşka
bila vexun avên kanîkên hênik
dil kizirînê

kizirîn zimanên min
kizirîn wêjevaniya min
kizirîn helbestên min
kizirîn rengdêrên min
kizirîn hevokên min
kizirîn daristanên min
kizirîn paytextên min

û
va ye memikên min
ferfûrî agirpij in
berfa çiyayên rû sipî ne
sika kihêlên xwe lê bikute
pesn û beradên xwe
lê bitewlîne

ne hewcêye ku bidim te navnîşanê hezkirî

xwe li roja ku di pişt diyara re derdikeve
bigre

û bikudine

wê bîn guhên te
 sewta kurkura nalinên dijle feratê
 ku ji têhna senîta salên kerikî
 beherîne

beherîn
 bêriyên min
beherîn
 berbiwên min
beherîn
 tililiyên min
beherîn
 serhildanên min
beherîn
 pêşengên min
beherîn
 kewribatên min

û
heger ku bi saxî filitîn
 berxên min
ji feq û dafikan
 ji zeviyên narincokan
ji qeda û belayên serhişkiya rohilata navîn
ezê qewlên heft tebek nanê şikeva
 heft sêl nanê şilikî
û guldanek ji perîkên teyrên tawis
 tesediqa serên we bidim
 weyselqeranî

û
heger ku fewitîn
 kemîn
 ji refên qimilan

û ku şiyarbûn simbilên geniman
bi bayên esmariya te
hevsarên kihêla berde şewla dilên hurriya
tê rastbêyî li kanîka kanîxweşikê
xwe kuruske
tê bibênî duruvên sal û zamana
di neynika ava wê de
şun de
ku tu rapeliqî çiyayên gebarê
wê pêrî te bèn bêrivanên egîta
tu gez nekî ji matmayiyan lêvên xwe
bermalî
hêvîrojin
çir şîrin
çir ronîne
guhanê heyna didoşin mexmerên
serhişkiyê
dimeyênin ken û giriyên sincirî
ji sincirandina rohilata navîn
û
vê bêbaviya tahdeyiyê ...

kanûn 2002

Zo(ma)fer

Serkeft Botan

ji pêşengên wêjevan re
raxistinek miştaxa
ezmana

ji neqepşevan mirin dipelandin
ji palçiyayên tevizandî
bêhna
kulilkên biîva
şevbihurkên kal
dikeyandin bi hilma şevê
gencîneya tenê peyva
reçsa penûsên delodîn bû
ji pêşmalzimanê awesta
bizarkerên
lahtên winda
ji nîgariyên incika vê erdnîgariyê...

mexelên gonxwarî beridîn
ji esmeriya te
dane riya çûn-nehatê
dil ranazê li qesra raza
dil bû pêlên derya baza
dil bi zikra derwêşan ket
dil bû evdal
dil li refa çiyayê vêket
dil ricifî
dil ronaka roja rijî
dil bû ava li girava...

li şîr mane peyamên xav

xêza tariya bêbext de
axîn noqî derya dibûn
ji nepeniyên rênasa
şevên bi lêz
şevên bi bez
gavên gumandî
hilkirin
daw û delingên

hevrîşim
dibûn heval
bi stêrkên hevalan re
ku pir dibû ji bêhna axê
ku zîz dibûn bi destên sibê'r
bablîzokên çavên semîramîs
diherikîn
guliyên
edûlê...

de ka were
dayika zarokên agîrî
min bêriya ramûsanê te kir
roj li nîvro
li nav dahla
dibin gulxunavkên
rûbara
kanê zerzengê kulîlka
me ji sibata dînik danhev
fetlên
fetlîneken gulîsorkî
ji gerdena stêrkên girava
de ka were
biguvêşe kezepreşan
xewnên mîratmayî

dawerivên lutkê çiya
serpêhatiyên zarokên rojê
xela salê dûr in
 turikpişta de dilivin
şikestinên serdemên lal in
 diperpitin
 li şewla dil
şop in
 kildankên çava kil dikin
terş in
 digindirin mêrga hêviya
ka kê avda tava heyvê
 kê roj dageran gerdena
 kê cebiran bazikên şevên şikestî
êşên rojhilat in
 lawik
 xwe sipartine bejna te
dekên rojavaya silin
 dilehîzin
 bi zomafera seriyan...

gulan 2002

Vehatina suwaran

Cankurd

Emê dîsa ava bikin
Kevir bi kevir..
Gundên we wêran kirîne
Di pêleke hovîtiyê da..

Emê ji nû ve paqij bikin
Co bi co
Avên we jehir kirîne
Di rojeke namiroviyê da..

Emê dîsa biçînin
Dar bi dar
Çiyayên we sotandîne
Di demeke wêrankariyê da..

Bila cîhan hemî bibîne
Em çawa tova jînê diçînin
Di zinarên hishk da
Di newalên tî û zuwakirî da
û di aqarên bombe kirî da...
Bila ji we re ev rûreshî bimîne
Di eniya dûrok û mêjoyê da
Di defterên law û keçên Kurdistanê
da..

Çiya çendî bilind bin, dîsa rê
vêdikevin

Delalê

Cankurd

Delalê, hiye hiye
Va demeke ji mêje
Bapeşk bi ser warê min de hatiye
Konê min î reşmal bi ser serê min de
dagerandiye
û surha baxê min î bi evînê
xemilandî herifandiye..
Va demeke dirêje
Ewirê kîna neyaran bi ser bihara
min de hilweşiye
Hemî gul û nesrînên min hilçiniye..
Lêmişta xeyda xêrnexwazan,
û bi ser de jî vê dûriyê
 dilê min î biçûk daye ber xwe,
sêwî kiriye..
Belê, dayika zarokên min
Rohniya herdu çavên min
Li hember van hêrişan
Palpişt û hevala min
Ji te pê ve kîye...?
Delalê, hiye hiye
Ber destê vê sibê,
Dergahê ezmanê Xwedê
Bo hemî mirovan vekiriye
Lê rêya welatê min ji ber min reviyê
û dêwekî ejderha li ber dergahê
rawestiye...
Bahozeke wêrankar bi ser baxê Irem
de hatiye

û dîwarê keleha evînê bi ser
hozanvanê me de ketiye
Ne saz û awaz e, ne serfiraz e...
Di navbera du cîhanan de winda
bûye
Gava ew ristekê dixwêne,
Ma ji min û te pê ve guhdarê wî
kî ye?
Li dûrî niştê me yê, ku roj bi roj tê
dizîn
Di dilê te de her nûçeyeke nebaş ji
welêt dibe birîn
Ji zû ve hemî xweşiyên jînê bi me
tehl bûne
û van welatên fireh li me wek
zindanê teng bûne
Lê gava ez û te bi hev re straneke
kurmanciya kevin dibihîsin
û di nav re dêmê te yê şîrîn
wekî guleke Corî sor dibe...
Hîngê dilê min li xwe hişyar dibe..
û di tariya vê dûriyê de
bihnekê bi te re şa dibe..
Delalê hiye hiye
Hevala rêya dirêj
Pir ji zû ve, pir ji mêj..
Dixwazim bo te bibêjim
Veşartoka hindir dilê xwe bo te
birêjim:
Kesê ciyê baweriyê,
Kesê ji min re her bûye egera hîviyê
Dil û mejiyê dagirtî bi Kurdîniyê
û mirovatîyê..

Ma ji te pirtir li vê dinê kî ye..

DI HIŞ Û DIL DA

Cankurd

Heyveke buharê ya çardeşevî
Dor çavê xwe bi ewrekî reş Kilda
Dilê min î jar
Wekî girtiyekî pîr
Di zindana dûriyê de
Dîsa bû hespekî kumêt
Li nav zincîr û merbenda
Seriye xwe, ji bo azadiya xwe
...di tariya jînê de hilda
Dilê min î har
Nema tê girtin
bi tewl û qeyda
Ew bû stêrkeke asîmanî
Ji dûr ve rijî û pêlda
Evîna min li buraqê suwar bû
Dême xwe da Bi cîhanên pêjinî ve
Bi welatên dûr ve
Ber bi kewkebên di jor da..

Dilê min î har
Vegeriya welatê dê û bavan
Di dawiya umir da
Geriya li nav hemî deşt û çiyân
Li nav teviya newal û sirta
Hiç warekî xweşiktir ne dît
Ji geliyê Tîra, ji çiyayê Keloşkê
... û wan darên merxê di nav da

Ji wan avên dixulxulin
...di teniştâ gund da..
Bihna sicê, hat bîra min vê sibê
Ez bi xwe re birim zemanekî kevin
Ku pêlikên zeriyan dirêj dibûn bi ser
piştên wan da
û her ewîlekî Kurda, xençerek di
ber navê da
Li dîlana gundê me,
Li ser bêderên di paş malan da
Keç û lawan mil di mil da

Xerîbo!
Çi demeke xar û vîç
Çi bahozeke tund hat
Bi ser kon û wargehê min da
Ç qedereka reş û nedîd
Hat bi ser rûyê min da
Li derdora xwe dinêrim
...û guh didêrim
Ne bilûra şivanekî li çolana
Ne straneke Kurmanciya kevin li
zozana
Ne bihna naneke sêlê, ku agir di bin
da
Ne qebqeba kewê zinarê
Ne h'êlika girêdayî li pîknê çinarê
Ne xumxuma meşkên buharê
Ne telmeyekî germeşîrê bizinan
...û ne ava Kanîsarkê, goşiyek
tiriye Şî di nav da.

Xerîbo !

Hestiyên min di vê gorê de zer bûn
...û bilbilên aza di xefk û davên
neyarî werbûn
Heywax li min!
Çi rewş e li vê dûriyê
Çi tehlejîn e di vir da
Çi kul û janin?
Rîş û şopên xwe kêşane di eniya min
da
...û rohnîya, ku ez pê digerîm
Basikê, ku ez pê difirîm
Bû guleke zer bûyî
Bû mûmeke li ber bad û bahozan
vemirî...
...û hêviyên min cîfilîn di sîngê min
da

Xerîbo !
Ger ez mirim bila nebêjin ew ji me
dûrket
û em ji bîr kirin
Pir kesên wek wî ji nav me bar kirin
Û rêya veşerê wî kirin
Na..na..
Welat min, bûye balif û nivîna min
Welatê min bûye egera mayîna min
Welatê min ji min cuda nabe
...û dilê min jî ta roja çalkirinê jê
vena be
...û jê têr nabe

û hûn, zarokên gundê min
Cotkar û mamhostayê min

Hevser û hogirên xortaniya min
Hûn her dijîn, wek xûna di damarên
min
Wek hozaneke Feqiyê Teyran
Wek kilameke Perwer Şivan
Her di nav hiş û dil da
Di nav hiş û dil da...

Bo Turkan Nameyek vekirî

Cankurd

Çi ye hûn bi ser me de her diqîrin?
Ma hûn evqas xedar û jîrin?
Berî we bi hezaran sal
Me konê xwe li van sirtan danî
Me di kolosên van çiyana de,
 pir ji zû ve daçikandin al
Me ava kirin bajar û mal
 Akbatana delal... û
Waşokanî...
Bipirsin ji Anabasîs û reva deh
hezaran
Ji Îskenderê xudan qoç
Ji bavpîrên xwe
ji Mongol û Tetaran..
Bipirsin ji dîwarên Nînewa ya heriftî
 ...û ji Xaçperestên serşikestî...
Bipirsin ji nexşên ser kevir û zinaran
 ..ji şahê rojava, ji Dilşêr
 ...û ji van çiyana,
 ji Cûdî, Sîpan û
Agrî, ji Bêxêr...
Ma kî xudanê van deştan e?
Kî avakarê van keleh û burcan e?
 Ev ne axa Kurdan e?!..
 Ne Kurdistan e?!...
Gelo! Bêjin dayîka we (Turkiye) çend
salî ye?!
Ma navekî wilo di dûrokê de berê
hebûye?
 Kesekî bihîstiye?
 An jî dîtiye?!...
Çiye hûn me dikin koçer?

Gelê me belav dîkin li her der!

Ma em xulamên we ne?

Em kole ne?..

Êdî bese, bese hovino!

Her tişt bi a we nabe

Bila destê we ji ser me rabe..

Ev dunya her wilo nabe

Late me jî her şikestî nabe..

û ciyê we Turkan, mîna
qirikên zinaran,

her

li jor nabe...

Êdî em jî ji temarê rabûn

Ji nav qirêj û tariya dûrokê hîlbûn

Ta niha em di xewna biratîyê de bûn

...em nezan û çavkor bûn...

Em hespê talanê ji bo Alî Osman

bûn

Em beranê qoçkirinê ji bo Kemal

bûn...

Êdî bese, biratîya me nema

Em û we ji hev cuda bûn

Dil û kezebên me ji bedkariya we reş

bûn..

...û dest û piyên me di karê we de
peş bûn...

Di nav me de, Turkino! Sînor e bo

her dema..

Sîngê me ji we wekî eytûnê

...û dilê me ji we bûye kunê xûnê..

Her carekê me serî ji bo mafê xwe

hilda

We destê xwe bi xûna me hene kir
..û çave xwe bi ariya zarokên me
kilda

We em qir kirin wekî pez

We talan kirin ji me mal û rez

We em kuştin li her cî û li her gavê

We şêx û melayên me darvekirin

Keç û dotên me revandin, birin

...û niviskar û ronakbîrên me..!

we zincîr kirin,

ji mêranî kirin..

We sermêrên Kurdistanê

bi ganî avêtin nav agir

û dest û pê girêdayî

we avêtin çem avê...

Ma eve biratî?!

Eve hevaltî?!..

Rast hûn Romên malxur in

ji nijadê gur in..

Êdî bese hovino!

Êdî bese Turkino!

We welatê me kir dûjeh

Li her aliyekî ceng û şergeh

Welatê me yê tev bihişt û gulistan

We kir şikêr, we kir goristan...

Erê!

Li zindanên we mirov bê rûmet in

Li dadgehên we mirov bê rûmet in

Li parlemana we jî mirov bê rûmet

in...

Sermiyanê we di şaristaniyê de
Kemal e
Bavikê we Kemal e
Xudanê we Kemal e...
Ji Kemal pê ve we tenê şûr û mertal
e..
Lê hûn nizanin ew Kemal kî ye
Rovî ye an Tecal e...!

Ma kesekî ji wî pirtir li me kir derew
Ma kesekî wilo dibe pêşrew?!
We li her bajarekî me ji wî re pûtek
çêkir
We zordariyeke xûnî li ser me pêda
kir
Heger ev gurê çile, zikbirçî, dev bi
xûn bavê we be?
Dê netewa, ku bi wî bawer kirî, çawa
be?!

Erê!
Hûn bi ser me de hatin ji orta Asiya
wek gêre û kulî
We şaristanî li pey xwe wêran kir, we
kir xulî
We herifandin burc û kela
We talan kir hebûn û dêrîna Mîdiya..
...û hûn li seriyê me bûn
heft bela...
We li aliyekî Bulgar kuştin,
We Yûnan kuştin,
We Ereb kuştin

..û li aliyê din we qirkirin
Ermenî...
bi terzekî namirovî, bi
şêweyekî genî...
We ji me jî hercar bi sedhezaran
kuştin
Wek hinek daliqandin, hinek biriştin
We gelek zarok li ber dîwaran,
sêwî, birçî û
tazî hêştin...
Ma ji kuştinê pê ve karekî we yê din
tune?
Hûn çi ne?!
Mirovin an hovin?!...

Gava yek bixwaze we ji dil de
bixeydîne
Dive bi Kurdî bipeyive û bistirîne:
- Ez Kurdî û ez hezdikim ji
Kurdistan
Ez Kurdî û herbijî Kurdistan..
Dê li dora wî yek û yek bikevin wek
tirpan
Dê ji qehra bimirin neviyên Tûran..

Lew re tev bi hev re, bi dengêkî
bilind,
Şivano tu li kuyî...?!
- Herbijî Kurd û Kurdistan...
Her bijî Kurd û Kurdistan...

YAR JI GELIYÊ GODERNÊ

Girê Dersilê

Geliyê Godernê gelîkî kûr e
Dengê bilûra şivan lûr e, lûr e
Ji xeman re yara min ji min dûr e
 Çend Sal e mame li bende silavê
Geliyê Godernê bi darên mazî
Lê delaliyê tu evqas dilbaz î
Te ez heland im, êdî çi dixwazî?
 Hêsrên min diherikin wek çiravê
Geliyê Godernê bi dar û ber e
Periya dilê min kej û por zer e
Wek roja ji pişta zinar wer der e
 Çavên mirov venabin ji tavê
Geliyê Godernê' b lat û şikêr e
Xizêma pozê te ji dirr û zêr e
Ji kerema xwe re xwe berde jêr e
 Li hêvya teme li serê çiravê
Geliyê Godernê' b qirş û êzing e
Dildara min ji keçan re zerzeng e
Dilê minê bi evîn zing e zing e
 Ku yarê xezal be ez herim ravê
Geliyê Godernê bi çem û kanî
Yarê tu dermanê maka kulan î
Çima qey tu bi dilê min nizanî
 Ku awirek nadî min hey bêbavê
Pûşperr 1984/Farqîn

NAVÊ YARÊ

Girê Dersilê

Navê yara min welat wê kirine çar
perçe
Bi deşt û zinar û lat,bi şar û gund û
navçe
Mêtinger bi ser de hat beraz û gur û
hirç e
Îro li dijî guran serhildan e şervanan
Kurd ji hev ketine dûr,bi destên çar
neyaran
Hinek mane li bakur bûn e dilên
tûrana
Hinek li alî başûr ketne destên ereban
Îro egîtên Kurdan xera dikin van xetan
Navê yarê niştiman bo çi ketiye destan
Newal û çem û zozan,dar û ber û
gulistan
Dijmin dikuje berxan,wek keftarê
daristan
Wê hildin heyfa mêran,şêrên lat û
zinaran
Hinek jî li rojhilat,mêtingerê wan fariz
Li başûr û rojhilat me berdidin hev bi
tiz
Dimsînin xwîna welat,ecem û roviyên
diz
Wê derxin der roviyan,van pilingên
Kurdistan
Navê yarê Kurdistan,dixwaze rizgariyê
Bindesta li nav cîhan,naxwaze dilîtiyê
Wê rizgar be'j neyaran,bi artêş û eniyê
Wê li birc û kelatan,li babe Ala
Kurdan

Avrêl/ 1996

Pazdehê Tebaxê I

Girê Dêrsilê

Xortê Kurdistanê xurt û karker e
Bo niştiman bi çek û rext çekdar e
Wê derxe ji welatê xwe neyar e
Şer daxistiye Pazdehê

Tebaxê
Ji hev belav bûn ewrên reş û tarî
Bi kêrî wan nayê birûsk û harî
Baranê şerm û fedî kir nebarî
Ji ber êrişên Pazdehê

Tebaxê
Baz û çûçik firîn ji serê daran
Gur û rovî ji revîn ji diyaran
Şêwanî ketiye nava neyaran
Ji raperîna Pazdehê Tebaxê

Dema dijmin bi êrişan hesiyan
Lerizîn bi talerzê pir tirsiyan
Ketin xofê zirav li wan qetiyan
Ji çalakiyên Pazdehê

Tebaxê
Pir heyirîn ji hev pirsîn ev çiye?
Çi qedaye hat serê me ji çiye
Gelo ji me çi dixwazin bo çiye
Ev têkoşîna Pazdehê

Tebaxê
Gazî hev kirin bi lezê liviyan
Roj beyan kirin û li hev civiyan
Qal kirin hişê wan reviyân
Ji ber şemala Pazdehê

Tebaxê
Xewên şevan li xwînxwaran herimîn
Çavên serê wan sor bûn û werimîn
Rehên canê wan ziwa bûn qerimîn

Ji ber tîrêja Pazdehê
Tebaxê
Fê m kirin ku kurdan dest avêt çekan
Ji bo li Kurdistan nehêlin dekan
Wê ji kedxwar rizgar kin mal û milkan
Kedxwar ket tirsê
Pazdehê Tebaxê

Tebax 1985 Amed

Gerîla

Girê Dêrsilê

Gerîla wek pileng û şêr e
Keçik û kur û jin û mêr e
Ceng xweş kir li welatê jêr e
 Tim li zinar û hîm û ferşan
Gerîla merd û cengawer e
Qehreman û egît û dilawer e
Gernasê kurd û bîrawer e
 Herî bi nav û deng û nîşan
Gerîla şervan û serbaz e
Ji bo rizgarî bi daxwaze
Li diyar û li gir û gaz e
 Bêtirs dike vilik û pişan
Gerîla bo welat çekdar e
Tirs û xofa dilê neyar e
Şoreşger û tim dost û yar e
 Bo bindest reben û perîşan
Gerîla radibin dilivin
Tev li qada cengê dicivin
Ziman xweş in tev peyv hingiv in
 Bo kal û pîr û hûr û gişan
Gerîla mafê kurd dipirse
Bo xwînxwaran bi gir û hêrs e
Dilê dijmin de xof û tirs e
 Bo gemar û welatfiroşan
Gerîla tim dostê bindestan
Ji bo azadiya Kurdistan
Ew xwedî nav û şan û destan
 Ew bi şer û ceng û êrişan
Gerîla li çiyar şer dike
Tim dilê neyaran reş dike
Bi çalakiyan şiyar dike
 Temar û xewar û xilmaşam

Gerîla li taxa jêr û jor
Bo welat dirjîne xwîna sor
Ew hekîm û bijîjk û pispor
 Derman dike birîn û êşan
Herîla bi şewla roj û hîv
Çek û rextên wan ji zêr û zîv
Gundî tim ji wan re dikin şîv
 Hogeç û beran û gamêşan
Gerîla li kort û newalê
Bo gula nav xweş û delalê
Li dij began dibe hevalê
 Cenan û avdêr û qeraşan
Gerîla jîr û xurt û zane
Hem şoreşger hem partîzan e
Welat bihaye ne erzan e
 Ji bo welatparêz û başan
Gerîla kulîlkan geş dike
Bi bîna wan welat xweş dike
Bi şer kedxwaran nexweş dike
 Li nav zevî bênder û aşan
Gerîla bi komel û rêzan
Timbi ceng û êriş û hêzan
Bi hezkirin û bi hemêzan
 Ew hêviya rind û çavreşan
Gerîla bi şop û bi rêç in
Li dû wan jin û zar û zêç in
Di şer de birînan dipêçin
 Bi nêrebend û bi debîşan
Gerîla li bajar û gund in
Ji bo bindestan baş û rind in
Li dinê tim î serbilind in
 Kelemên gilîkar û cehşan
Gerîla li ser gir û qot in

Bi şer dilê dijmin disotin
Ew çî bikin?welat firotin
Parsek û berazê bexşîşan
Gerîla wek tîrêj û tav e
Dijmin ji ber bi bez û rev e
Mêtinger ji tirsan dikeve
Bi jana zirav û lareşan
Gerîla xwediyê Kurdistan
Heval û hogirê bindestan
Li nav gulistan û li bestan
Dermanê birîn û nexweşan
Gerîla gula rojhilat e
Li ser hîm û zinar û lat e
Ala wan li birc û kelat e
Hêviya dilxweş û rûgeşan
Gerîla bawer e dimeşe
Şêr e bi kêf û şeng dilxweş e
Li Kurdistan her agir geş e
Bi qot û qirş û qal û xirşan
Gerîla şervan in li cengê
Govendê dikin kêf û hengê
Kedxwar dikin serxweşê bengê
Li quntar û kendal û kaşan
Gerîla'd cengê de mêrd û mêr
Bax û baxçe de bi tevr û bêr
Axa Kurdistanê zîv û zêr
Bi kar û bar xebat û pîşan
Gerîla'l welat hêviya dil
Li baxan geş bûn binefş û gul
Dixwînin kew şalûl û bilbil
Çem diherikin bi xuş xuşan

Tebax 1999 Amed

Dara Azadiyê

Girê Dêrsilê

Li Fîsê tovê darê reşand in
Rehên darê zinar qelişandin
Xurt bûn ax û kevir firisand in
 Tovvanên tovê darê karker bûn
Av dan tavê lêxist baran barî
Bihurîn rojên xweş şevên tarî
Bi rûyê erdê ket bi dijwar î
 Avdêrên dar û devî karker bûn
Bilind bû pel û şax û gulî da
Bilbila dengxweş hat hêlîn lêda
Şalûla rengxweş hat serî lêda
 Li bin siyê raketî karker bûn
Rehek stûr dirêj bû heta Amed
Rehek kemilî berî da serhed
Rehên din belav li welatê Med
 Pêşengên şoreşgeran karker
bûn
Rehek jî gihîştibû nav Botan
Serî dabû li ser gir û qotan
Bû dar û sîdar bo keç û xortan
 Rêzanên keç û xortan karker
bûn
Rehek rê vekir gihîşte Zagroz
Xurt û şît bû,guh nedida bahoz
Pir xweş dixemilya ji bo Newroz
 Pîrozkiroxên wê ji karker bûn
Rehek bi dengê bilind çû Şengal
Bi movikan xemiland bejn û bal
Hatin siya wê çend şêr û şepal
 Rêşanên xurt û hêja karker bûn
Rehek serî da li Herekolê
Rewşa çem û gulî li ser golê

Pela wê bo çaroxan wek zolê
Di binî de rawestî karker
bûn
Rehek bi xurtî gihîşt Gebarê
Egît li gel wê daketî xwarê
Diket cengê sibê ta êvarê
Di şer de bi bore bor karker
bûn
Dara azadî rewşa daristan
Dilxweş bûn şehîdên li goristan
Şax û ber li her alî Kurdistan
Cenan û avdêrên wê karker
bûn

Gazinan nakim

Adar Jiyan

Gazinan nakim
Xeman naxum
Bengî bûme
Evîndar im
Di şevên ripîreş de
Bi hêviya
berbangeke sipîsor
Ne tenê
Ji ber tenêtiya xwe
Ya rojekê
Û miûziya xwe
Ya danekî
Rojê temenekî xerc dikim
Ji bo te

Bi hestên xwe
Bi destên xwe
Li dar dixim
Sêpêka xwe
Sêpêka dardekirina xwe
Dikim qîrîn
Bi zimanê xwe
Û Dibêjim:
Ne tenê cerekê
Ne tenê canekî
Rojê sed carî
Û carê sed canî
Dikim goriya te"
Û dîsa
bi destê xwe
Dikşînim
Benê dardekirina xwe
Ey jiyan

ROBARA DILÊ MIN

ADAR JIYAN

Janeke zipzirav
Xwina ku xatir dixwest
ji damarên min
robara ku diherike dilê min
ev bûn çend şev
ku min paşê xwe daye xewê
ev bûn çend sibe
ku ez dest û ruyê xwe naşom
ev bûn çend roj
ku ez li dûv vê stranê me.

yek bi yek çûn
li asîmanê heftan bûn mêvan
hevalbendên rojê
bi stêrkan re stêrik
bi mirovan re mirov
û li hemberî
ne mirovan
ji bo mirovatiyê
lê dide
dilê me
û dilê wan
û ji bo biratiyê

ne çikiya
perav bi perav
wekî hêzdariya pêlan
ber bi umaneke bê bînî ve
bê serî diherike
robara dilê min

Vejîn

Adar Jiyan

ji mējuya serdemên sincirî
dinişilîn demsalên spîsar
û di nîrekî bêxêr de
nêrînên nêrmo diherikîn
nava dilê rûzemîna bêwar
çarenûsa bêxêr
xwe dida tenîştî bêbextiya bêar
û nola siwarê hespekî bêhevsar
bi çargav
dida ser riya rêwîtiya bêoxir
û li eniya erdnîgariya çarnav
dibû mêvan
bêşermiyê kon vegirtibû
li şevên mazûbaniya bêmal
û şîrikên zewaca bêdil
dibin asîmanê bêtav de
bi bêhêviyên stewr re temen afis
dibû
û di rojên qemer de
diwelidîn zarokên bênav

di wexteke bêbext de
ji dayik dibûn
miriyên bê meyt
qîrîn diqurimîn
di himbêza giriyên bêdê de
û şahî dicûtin
hinavên bêcan
mirin aş dibûn
li nik êvarên bêhawar
û di newalên kûr de winda dibûn
nalînên bêhal

di pêsêra keserên bêhteng de
olan didan sewtên lal
kîn dilebikîn
kerb dikeribîn
axîn dixeniqîn
di nav kenên bêrû de
û di asoyên teng de asê dibûn
axînen dayikên bê zar

di tariya şevên bêşevêq de di-aliqîn
xeyalên bêniqar
û xewên bê xewn
ji keçanî dixistin
awirên bêçav
kêf û şahiyên bêken
di bêzeyiya malbavaniyê de
dibûn xopan
şîn mexel dihatin li guherên bêdil

û zêmar diniqutin
ji çavên bêkil
reş dixemilîn bûkaniyên dest bi xwîn
diçilmisîn biharên bêmirad
tî mabûn kehniyên jinê
û çem dimiçiqîn
ji tîna cendekên bêkiras

demek hat
çûn ava esrên bêtav
û ji nûv de hilatin hêviyên ciwan
firoke bûn
naşiyên bênişan
nola firîşteyên bêzayend

û bê war
li hember bêşîrîtî û bêşîretiyên şerûd
û ji inta wezreyên bêwerz re
gurz bi gurz vedîjiyan
û zo bi zo dibişkuvîn
diperisîn ro bi ro
ferşik bi ferşik diqelaştin
zikê bişavkeriya bêşeref
û şane bi şane
difeşikandin
mêjiyê mêjûya bêar

li pişt heft deriyên bêmifte
di kuna bismikên bêziman de
ji sê darikên bëniftik
û bi çar canên neftkirî
çar ciwanên çeleng
çar çar li xwe pêçan
û xwe li çar canan
li nav çar dîwaran
ji çar dangan
bûn çar qîrîn
bi çar hawaran
giyan dan vîne
jîn vejyandin
li dar xistin sêpêkên bêdar
û dardekirin temenê dîroka kal

EZ IM

ADAR JIYAN

Her gav li ser te dilxwîn im
Sorgul tu wî bilbil ez im
Ji bo te ez har û dîn im
Yaram tu wî bi dil ez im

Bi kud' herî li dûv te me
Bi hesreta bejna te me
Ev çend sal e l' benda te me
Rêyam tu wî rêwî ez im

Tu car bêy te debar nakim
Çare tune te terk nakim
Xwîna xwe bi ser te dakim
Ka'bam tu wî qurban ez im

Bêy te bihurîn salê min
Were bibîne halê min
Feda be mal û canê min
Warêm tu wî wêran ez im

Xeml û demsala biharan
Ji min qetandin neyaran
Bo te dikolim giyaran
Şîrîn tu wî Ferhad ez im

Te şax berdan tak rîhanê

Bêhna xwe daye cîhanê
Dîlbera Qesra Botanê
Zînê tu wî Mem jî ez im

Ji te dûr im tim xweser im
Dilbikul im bi keser im
Li ser Sîpanan digirim
Xec tu wî Siyabend ez im

Tu kulîlka serê leman
Goşt heliya hestî neman
Ji bo te pirr dixwim xeman
Hekîm tu wî birîn ez im

Sing û berên miftekirî
Wekî heyva perdekirî
Ji bo min bihêl vekirî
Bermal tu wî mêvan ez im

Bi qîrîn û bi awaz î
Dikim hawar dikim gazî
Dil ji te pêv kes naxwazî
Welat tu xwedan ez im

(12 Berfanbar 1993)

NAVÊ YARÊ

ADAR JIYAN

Siba te bi xêr lê lê yarê
Kiras ji kesksora biharê
Te agir berda dilê min
Wekî Newroza Adarê

Porê te zer çavên belek
Bîrhên qelem biskên xelek
Te ji min cuda kir felek
Nava dilêm' anî xwarê

Bê te nabe ey hevalê
Dîlbera rind û delalê
Paqij wek' ava zelalê
Dizê j' kanî û robarê

Yaram' gul e gula bi bîn
Pel kesk û sor û zer û şîn
Wê av didim her gav bi xwîn
Sibe navroj û êvarê

Bi hesreta bejna zirav
Dixwazim bibînim her gav
Dil qut bûye ji nan û av
Pelê min weşya ji darê

Çiqas bêjim yar şêrîn e
Eşq û şahî û evîn e
Ez bûme Mem ew jî Zîn e
Ziman şêrîn hingiv zarê

Yar ketye destê neyaran
Dijî li nav mişk û maran
Pê şa dibin bi hezaran
Her yek wekî gurê harê

Gewrê canê karxezalê
Mistek av wek' bûka salê
Xwezî ez bimram li balê
Tirsim nebînim vê carê

Sing spîyê gerden gazê
Dil ji can pîrr te dixwazê
Kêlikê wer' ba min razê
Bi destê xwe bibirr mehrê

Meş werdekê çilkeziyê
Fîstan bixwêr li panîyê
Kulîlka serê kaniyê
Xwîn û xwêdan tevd' vexwarê

Ji dil û can hezdikim ez
Dibihurî bi lez û bez
Hesreta wê helandim ez
Birîna min pîrr xedarê

Ew e birîna vî dil î
Derd berdaye şax û gulî
Bê gulistan vî bilbilî
Bi gilî gazin û hawarê

Tebat û sebra min nayê
Bê wê çibkim ji dinyayê

Qelen pîr giranbuhayê
Zîv û zêr bînim bi barê

Her ji bo wê bi hêvî me
Ku ew rê be ez rêwî me
Ew çiya be ez devî me
Xwe didim bin siya darê

Nêrgîz sosin û beybûnê
Reş û şîn û gewr û cûnê
Dil bû kokela êtûnê
Agr û pêtî lê dibarê

Awirên wan herdu çavan
Têne min wek' tîra kevan
Dixwazim lê bibim mêvan
Ger bide min tasek şehre

Dinale dîsa dilê min
Keserên kûr û kulên min
Bûn kanî herdu çavên min
Hêstrê bi xwîn jê dibarê

Dipirsin :”Yara te kî ye ?
Qiz e bûk e jinebî ye ?
Gelo ka navê wê çi ye ?
Wê te dîn kirye vê carê”

Ez ne dîn im ne bêhiş im
Li dûv yara xwe dimeşim
Xwestiyê çavê wêy' reş im
Rizgar kim j' destê neyarê

Reng ji sorgula gulanê
Bejn zirav Xeca Sîpanê
Navê yaram' Kurdistanê
Ji bo wê diçim sêdarê

13 Rezber 1993

BILORÎNE

Çiya Mazî

Ma bi min ketiye qey
gotin
tu napeyîvî ji hişkiya dilê xwe
Ez dibêjim
Tu serê xwe dihejîne hertim
Nabe qey lêvên te li hevkevin
Û ziman diranan paqij bike
Ma bi min ketiye
bilorînim helbestê
para min e tim û tim
kovanî dilkeserî
barê milê min e
Rê nîşan bidim filankeso bêvankeso
Û kes bi dest min negire tu carî
Ji min re nebêjin
Tu ji ku tê dihere ku

Tu jî wekî wan î
Li min dinerî û tiqe tiqa te
Kêfa te kêfa kelekê
Ne elo çû ne welo hat
Ji xwer nake xem tu tiştî
Qelew bûye bedena te ji ken

Bilorîne
Bilorîne lorîka xwe
Xem nake bêhtengiya min
Ji te re tu carî
Xem nake
Bobelata min

Ez wa hatime û ezê wa herim ji dinyê
Tûrê min li milê min
Şiva bi tenê me
Li bin dara şadiyê
Pelên xemê diweşînin bi ser min de
Bayê sibehan
Tu nabîni
tu korî
çibikim

WÊ SIBEHA WÊ ŞEVÊ

Çiya Mazî

Sibeha ku ez

Di wê nîvtariya bihara şîrotankîde

Rabûm

Û nivînên min

Bi min re ketibûn dîlana xewnên

bêteqet

Wê berbanga malneava

Ku çavên şiloqî

Bi dilopên zer nerm dikirin

Wê kufnîka qozîkên dîwarên nêzî

şîbakeyan

Di dû demekê re

Her yek bûn destek

Û xwe dan ser devê min

Wan lêvên min î girêkên jiyanê

Bûn bendav ji bêhna min re

Wê sibeha ku

Zimanê min bû beko ewanê qilafetê

min

Wê sibeha ku

Min xavîka te nedît

Li tenîştî şewqeyê xwe

Û rewşa xwe î reş û sipî temaşe nekir

Wê sibeha ku

Şeva çûyîn hate bîra min

Ku min fêmkir

Zingîna êşa serê min

Bi zincîra gerdana dilê te

ve girêdayî ye

Û dema min fêmkir

Şîmaqan hêlîna êvara min xera

kiriye

Û ez xîstîme hêlkana benê rizîyayî

Tevna kezeba min bi destên biyan
Hatiye verşandin

Wê berbanga...
Wê sibeha...
Wê beyana ku taştê ji min zivêr bûbû
Wê şeveqa ku deriyan
 Ez dahf didam
 Ji kerba te re
 Ber bi roniyê ve
Wê bêhtengiya perdeyan
 Ku dibûn alên sereke ji te re
Wê sibeha ku
Bêhna destên hinekirî
 Hate bîra min
Wê sibeha ku min fêm kir
 Êvar çawa destpê kir
Wê êvara ku nehiştin
 Ez xwe bi gulîkên te ve
dardakim
Wê şeva ku min dît
 Jiyan bi çavên te re ye
 Û nehiştin ez bi hêstirên te
re li hev bêm
Wê şeva ku nehiştin
 Roja xwazgîniyê bê bîra min
Wê şeva ku sê kevirên me xerakirin
 Û qûçên me ji holê rakirin
Wê şeva ku dengê niqrîskên te
 Porê min weşand
 Û nehiştin ez lorîka te
dubare bikim

Wê şeva ku ez ketim tatola hebûna
te
Wê şeva ku tarî li me pêçan
 Û du simbêlbok bi tengala
te ketin
 Cîhê cîhê
 Û tu bi makîneyeke dulûle
birin
Wê şeva ku min xwest ez raterqî te
bibim
 Lê bedena min girê dan bi
sîngê sibehê ve
Wê şeva ku ez nexwuyabûm
 Ji çavên te î di bin paçikê
reş de
Min fêm kir cîhê min jî tune ye di
hundir de
Wê sibeha wê êvarê
Wê sibeha ku ez poşman bûm li
emrê çûyî
Belê...
Eyn wê sibehê
Min jî da du roja tu afirandiye
 Û ez hatim

Newroz pîroz be

Çiya Mazî

min jî dît
min jî dît hevalino
min jî dît dîlana mezin
li Amedê deng li dar bû
li Mêrdînê dest li ba bû
min jî dît
min jî dît hevalino
min jî dît dîlana mezin
li Êlihê dilanek zêrîn

reng li Enqerê dibezin
çarhawîrdorê dinyê
dîsa kesk û sor û zer bû
min jî dît
min jî dît hevalino
min jî dît dîlana îro
çiqas mezin çiqas xweş bû
dev li ken û rengê beş bû

REXNEGIRÎ

Çiya Mazî

Hêrsa demekê
Em ji hevdû xeyîdandin
Min dilê te hişt
Ji bîra min naçe
Niqrîskên te
Çiqasî tûj
Çiqasî kûr bûn
Ez fêm nakim
Çawa min dilê xezala xwe hişt
Pêwist e ji min re hezkirina te
Û hevaltiya te
Bibore...
Min fêm kir êdî ez neheq im

Ez dixwazim dîsa bi te re
Em şad bin wekî rojên me yî berê
Lewre ji te pê ve tune
Bi kesî re ew germî
Bi kesî re ew dilnermî
Zarokên me jî hene
Wekî sê kulîlkên biharê
Wekî hev in
Êdî tu bipejirî
Û biborî
Emê li hevdû werin
Bibore...

1990

EM JI TE HEZ DIKIN LÊ TU

Çiya Mazî

Em zarokên te bûn
Te em avêtin ber derî û kuçan
Te ne got:
Vana jî bedena min in
te kela xwe
Li ser serê me rijand

Bi nakokiya biyanan
Hero şîn û girî
Ne me ji dil got yadê
Û ne te got: zarokên min
Em bi hisreta himbêza te man
Lê tu...
Te tucar rûyê me maçî nekir
Tu car hezkirina xwe
diyar nekir bi dilgermî
Hêstirên te nexuyabûn ji bo me
Qey te bera hundirê xwe
Dida, yadê...!
Bêje..
Çima te ne digot
Ez ji we hez dikim.
Qey te fedî fikir
Ji perçên kezeba xwe
Qey te nizanîbû
Em li ser te mirî nin
Te kêfxweşbûna me pir
Didît
Te nedixwest em bibin bûk û zava
Te nedixwest em xweş bijîn
Ji bo çi yadê...!
Lê bavê me
Çiqas kişand ji destê te
Kalikên me
Çima we
Toreya civakê
Li ser serê me girê didan
Û em hiştin nîv mirov

Çima...
Çima hê em xeyidînin
Ji hev û dû
Dîsa em bang dikin...
Destên xwe veke
Em xwe bavêjin
Himbêza te
Bila bisekine lehiya hêstiran
Û ev hisret bi me re nere
gorê... dayika min...!

1997

Tu jî mîna min î

Kemal Necim

Tu jî mîna minî
Û....
Û....
Ez biyanîyekim
min ji mêj
temenê xwe sipartîye

demsala serxweşiyê
Û serxweşiya xwe sipartiyê
Piyaleke din
û din.

Dergehên dilê xwe
di laşê mêraniyêke sitûxwar de
veşartine

Ji siya hebûna xwe re
li nasnameyêkê
digerim.

Tu mîna minî
Û..
Ez xwînî me..
Di xencerê de şûna piştî min
Mîna dafka kewê,
Xwe veda ye.
Ez hîna dilopek
şîr bûm
ji piştî lertzîneke
şeveke zivistanê di ketim
malhêvana çêbûneke
tîr,

Peymana bi darvekirina
xwîna min
li Mehabadê hatibû
rêsan
Ez xwînî me û hîna jî
Ji dû şopa birîna min
venegerîne

Helbestekim
Kevirên şorerşê

ji qorziyên şikestina xwe
berhev dikim
Û gewdê hilweşîna xwe,
Pûtê hesinkarekî
Di hestiyê serhildanên ku
xwe ji zinaran werkiribûn de
dikolim.

Riwê hilweşîna xwe,
wêneya keziyên şewitî
Ji rengê xewnê ku
mîna dilê Xecê
bi ser birînên xwe de rijyan
nîgar dikim.
Û hîna jî helbestim
Di kernevala ser jêkirina
komarê de
mîna çirayekê di şewitim..
... Di şikê û
Ji qorziyên şikestina xwe
kevîrên şoreşê
berhev dikim.

tu jî mîna minî hevalê
lê ez bi tenê me
û ji tenahiyê bûme
karwanekî rêwiyan...
dilê min di cejna
dînbûna xwe de
mîna sînorekî
li sitiriyên rêwîtiya min
hatiye hûnan
.....
Şopvanê rêya min

...radizin
...radizin
...radizin

tu jî mîna minî
...he...
...va...
...lê...
lê... Li min bibûre
ez ji duh ve
bi taya bayê bêrîkirinê,
sî salan
şewitîm
bûm pelek dûman
û...
bûm...
.....
min bi bexşîne
..... bi xatirê te

EW HELBEST

Kemal Necim

Ew helbestên ku min
ji çavên te dizîbûn,
Her êvar
Dema ku tu
ramanên xweyî fedyok
li tariyê di pêçê,
Dema ku
ken
di bawîşkîna xewê de

li ser çavên te
Xilmaş dibê,
Û tu û tenahiyê
di hembêza
xewnên bê guneh
yên ciwaniyê de
radizin.
Wê demê,
ew helbestên ku min
ji çavên te dizîbûn,
yeko yeko
Bêyî ku xatir
ji min bixwazin
hêstirên xwe dişon
biskên xwe dihûnin
Û stêr bi stêr
Ji tenahiya min re
li çavên te
digerin.

TENAHÎ

Kemal Necim

Mîna tenahiya stêrekê
bê dengî...

.....

Niha tê bîra min
Em li ku derê
hînî demsala ciwaniyê bûn
Û.. li ku derê
cara yekemîn

şewitîn

...

wê demsalê

Ez ji te

tu jî ji stêran

hînî

şewata dawiya şevê bû bûn

lê...

Nizanim agirê kîjan hezkiriyê te

xwe fêrî tenahiya te kiriye

îro..û

kîjan helbesta te

sitrana te

kîjan dilê te

mîna pirpirîkekê

bi agirê hezkiriyê xwe

di şewitê

di be xwelî ..û

di valehiya vî asmanî de

belav dibe...

...

Mîna bêdengiya stêrekê

bi tenêyî

îro ..

Nizanim kîjan bîranîn e

xwe hînî bêdengiya te

kiriye ..û

bûye dildarê şewata te..!!

Guhertin

Kemal Necim

Guhertin I

Roja zayîna min bû
Di ber neynikê re derbas bûm
Min dît...
Ew bi xwe bû!!

ewê berî salekê...
mûmên xwe vemiriandin... û
di ber neynikê re derbas bû....

Guhertin II

Berî salekê jî, gundê me li vir bû
Berî salekê jî, ez di vê kolanê re
derbas bûm....
 bêhna heriya zuha ji dîwarên
malan dirijiya...
Berî salekê jî, çavên min li vê pisîka
reş ketin.....,
 ev zarok heft salî
bû...!!
Berî salekê jî, mala me li vir bû,
deriyên me vekirî bûn,
 bavê min nimêja nîvro dikir,
kirasê dayika min kesk bû,
 keçek hate kuştin, xortek çû
çiyê...!!
Weke îro tê bîra min..
Berî salekê jî, ev kal dîmir, gora wî li
sê deveran dikolan....
 li hersê deveran şûna gora
miriyekî derdiket...!!
Berî salekê jî, min ev çîrok dinivîsî..
Berî salekê jî, navê vê çîrokê
(Guhertin) bû...!!
Berî salekê jî....

Guhertin III

Hedrdû birayên ku sala par hevdû
kuştin,
Îro li bazarê pêrgî hev bûn..
Pir bêriya hev kiribûn...
şahiya wan ji welatekî mezintir bû
Berî xatir ji hev bixwazin,
ji şabûnê,
hevdû kuştin û çûn..!!

Rojnivîsk

Kemal Necim

Dîwar ji min tije bûne,
dikin ber bavêjin..!!

Hayê wan jê tineye....
Ez neha di tariyê de diçim
mêvandarî
Di tariyê de,

çaxê ku ez û wan mîna hev, bêreng,
xwiyadikin....
Ez êdî ne wekî wanim
Wan bi gunehên min neşewitînin..!!

Berê, berî bîstikekê, min carê tiştekan
ji xemla dayika xwe diyarî wan
dikir...

Îro, berî bîstikekê, çaxê ez pêrgî
berhevoka xwe ya yekemîn bûm..
Hemû,
hemû helbestên min,
bê bazin,
bê xizêm,
bê şarika dayika min bûn...

ji newrozê re çar roj mane.
Rêwiyên ji wê hêlê ve tîn,
wêneya Siyanîd ê li xwe kirine,
dibêjin,
ji duh ve şahî lidarxistine,
.. li wir

Ku min bêriya welat dikir
min helbesetke xwe fêrî siwariyê
dikir
bi rim û mertal dikir
ber bi çiyê ve rêdikir.
Îro, ku min bêriya welat kir
tenê li ber helbesta xwe ya yekemîn
diketim....

ji mêj, ji ber wê pencerê ranebûme...

li wir nimêj dikim, qehweya xwe
vedixum,
 cejna dayika xwe pîroz dikim,
kaxezan dikirim,
 nameyan dihinêrim, mêvanên
xwe pêşwazî dikim...
li wir şoreşa xwe li dardixim,
biserdikevim, bibindikevim...
li wir, dawiya şevê, bi jinekê re
radizêm.... û ..
li wir....
ji mêj dixwazim xwe vexwînim
şevbuhêrkekê
lê
ne xwiya!!
... ji mêj

nekû ji berîka min ketibû yan min li
şûna xwe jibîr kiribû,
dibe yek ji we bixwîne.... ez jî
bibihîsim,
 bawer bikim,
 ne xewn bû..

Wê kengî memikên te biwerivin.
Ev berf
di nav lêvên min de
ji
xewa
ket..!!

Evîn

Azer Osî

ku te zanîba yar
bê evîna min
ji boyî te.... çiye?
û çawa di dilê minî birîndar de
şaxên xwe vedide.?
Wê demê
dibe ku tu hinekî.....
hênik bike

germahîya lêvên sor
ji tenûra dilê minî pijyayî re.

* * *

Erê yar?
ku tu çemekî ji avê ba
minê xwe
noqî wê avê bikira,
her çax.....
minê têde
avjenî bikira
bera pêlên wê
xwe li xebxeba min
rapêçana
û bi hev re dîlana serxweşiyê
li darxistina
ta ku hemû...
newresên deryaya sipî
ji wê dîlana rûdayî
mat bimana.

* * *

Ku tu gulek ba yar
minê te....
ji xwere bikira guldank
û tim û tim
li ber serê xwe
danîna.
Min ji tiştêkî dî,
bîn nedikir
ji bilî bîna wê.

* * *

Ku tu çiyayek ba
bawer bike....
minê di berqefa dilê tede

hêlîna xwe çêkîra
her gav nobedarîya te bikîra
û li ber bayê ciwaniya te
kulên xwe rêkirîna
ku min nehiştî
di nav bera min..... û
ezmanê şîn de
tiştêkî dî
diyar bibe yar.

Wer

Azer Osî

Ji min bixwaz
bi lêvên xwe.
Ku te nexwest
bi çavên xwe.
Di dest tedeye,
dilê min
û di dest min deye,

evîna te.

.....

Can tu cane
dê can were
çavên li xew
koça li rê
kezyên yarê.....
li benda tene.

.....

şînê bihêl
dilêm were.
Li paş xwe bihêl,
delal were.
Baş dizanim
wê xweşya demê,
bi tere were.
Guman neke
û bi lez were.
Ez jî hîna
wekî xweme....
bimrim,
bijîm,
ez ji bo teme.

.....

Dê can were
ji dil were
ta ku... evîna min
di evîna tede,
mîna evîna Memê
neweste

û helbesta dil
di meşka xwe de,
di janê de,
bes vegevize.

.....

Dê can were
li pê min were.
Ta ku
ew dem jî rênedê.
Bawer bike
wê ew êş
ji dil te derkeve.

.....

Dê can were
li wê evînê,
zorê neke.
Ji ber her kes
wê jê vexwe.

.....

De were
li ezmanê yar binere
ta ku.... canê ciwan
sermê negre.

.....

Vêca were
wê ji çavên te,
roj bikene
û ji paşla şevê,
fînd vêkeve.

.....

Dê can were
Kovan nebe.
Dîlber dinale,
ji derdê tere.

.....

De were
delal were
bê çar mebe
ne tenê ez
li hêvya teme.
Kî nizane!?
tu dizane
her dem,
bi te
ez jî heme.

Hogirê min

Azer Osî

Hogirê min
Ne buhar
Ne xweza
Ne bilbil
Ne perwane

Dikarin çêra evîna min bikin
Pesnê evîna min bidin
Wênevan nikarin wê nîgar bikin
Şanoger mafê wê bidin
Tenê hest û dilê min jêre dikarin
Semfoniya şehnazîya bê sînor bi
rêsin
Çelengiya wê bi berbangê tê dîtin
Di nava Baxê sorgulan de
Tê hilm û tîna wê
Bi dengê çivîkan belav dibe xemla wê

Dengvedana evînê

Azer Osî

Tu dizane
Bê evîn çiyê
Dilsozî çiyê
Hilgirtina wê çiyê
Buhayêd wê çine
Tu nabînî Yar, bê evîna te
Çi aniye serê min

Min melûl û jar dike
Û bi min zor dibe
melevanî di deriya evîna te de
Delal û Yar
Evîna te xwe berdaye nav
hinavêd min
Li pêş xwe nabînim tu kesî
Tenê te
Wênê te
Dilê teyî ronî
xwenasînê berz dike
Tengezariyê pûç dike
Delal
Dixwazim bê min
dengê te
Ji guhên min dernekeve
dengvedana te
Bi xwînim ji boyî Awirên
çavên te
Bistirêm
Ta ku ev hêvî bi mîne
Tu kes pê nelîze
Wê gavê
Ezê xweş bi rêsim destana
evîna xwe
Bi destên xwe
Ezê bi dilsozî rawestim
li ber Dergehê Evîndara xwe
Jêre peymanî xwe
Nameya xwe bibim serî
Hingî wê demê
xweş dibe mirin
di hambêza xwezayê de

Takî hêviyê

Azer Osî

Demeke dûr??..
Ez û hêviya xwe
li ber hev didin
Takî nazike?..
min jîyan dike

Geh !!
tenê min dihêle
Geh!!
min davêje
Geh!!
min dixe nav pêlên driya evînê
û dibim Melevanek
Melevaniyê dikim
Lê nahêle û rênade
di nav bera min û Yar de
didulî

dubendî derkeve
Zirêb mezin bibe
raz berbat û kambax bibe
Gerdûn teng bibe
Pirê caran
têm arisandin
raçandin
rondikan dibarînim
Bi axîn lorînê dikim
Nizanim berê min li kuye

Tevî her tiştî
Jêre Dilê min buhare
Ne seqem û zivistane
Ne bahoz û ne sêlave
Çirax
Hêlîneke çake
Havîngehe
Aramgehe
Ezê wî hilgirim
serê wî deynim ser çogên xwe

Jêre bêjim helwest û sirûda xwe
Ahengan jêre çêkim
Bi yek dîdariyê
Teqez pirsgirêk vedibin
Têlên dil awazan li dardixin
hilm û tîna wî vedimrîne
Agirê nava hinavê min
Rûbarî wî dibim
Termek
Nigarek
Na livim

Tenê tîrêj û awirên çavên min pêre
dipeyivin
Tim û tim vêketî dimînin
jêre dibêjin
To Delalê ber dilê mine
Xunava ser pel û darê mine
Qad û ezmanê mine
Berbang û roja mine
şahiya şevê mine
De bi axiv
min bibe cîhaneke geş û xweş
Yan ber pal û qontara çiyayekî
De bêje çîrok û Efsanan
Destanê bav û kalan
Işqa Welatê Agir û Rojê
Jêmayê Mezobotamya??
Mem û zîn
Derwêş û Edûlê
Debêje lo Delalo bêje
Siwarê xewna mino bêje

Gloka Min

Hesen Polat

Ber çemê dirokê da rûniştîme,
Seet, hefte, meh, sal derbaz dibin.
Dem nasekine, daîmî diherike,
Mîna Dîcleyê, Feratê, Mûradê
Mîna hemû çemên welatê min.

Dengê lesara çemê dîrokê,
Ne tenê qêrîn û nalînê mezlûman,
Ne jî tenê şeqşeqa şûrê zalimane.
Dem diherike, para min jiyana mine.
Ez para xwe ya demê,
Bi teşiyek xwar û xûr dirêsem,
Rîsê xwe gilok dikim.
Sekinandin çare nine, mirine.
Leza min heye, roja xwe dipê,
Kengê rîsê min qediya,
Giloka xwe digirim,
Ji vî warî bar dikim.
Goşt û hestiyê min birizin jî,
Giloka min, dendikê bin erdê ye,
Roja xwe dipê.

Ew Nabêjin Helbet

Hesen Polat

Na na
Dîsa kes nizanî
Çima ez
Vê roja nîsanê

Nav kesk û sorê biharê da
Xwîn digîrim.
Tirîca Rojê
Bi huzna xwe
Min germ nake.
Serma zivistanê nine,
Rojê biharê ye
Sedema qutifandina min.
Dilerzim
Xudan enîya min da gilor dibe
Dicemide
Dibe morî û mircan
Ji bona zarokê sêwî
Zarokê bê dê û bê bav.
Dema ew pirs bikin
Ma çima em sêwîne?
Ew nabîjin helbet
Me ji bona du rojê dinê
Ji bona patronê çekan
Ji bona bazirganê xwîn reş
Dê û bavên we kuştin
Malên we xirab kir
Hûn ber derî û kuçan hiştin.

BRATÎYA ME

Hasan Polat

Biratî,
Ne mîna min,
Ne jî mîna te ye.

Min te ra got bira,
Bê şiphe.
Her tiştê xwe parva kir jî te ra.
Min tim da, qet negirt,
Te tim girt, qet neda.
Ez dilteng, kelgîrî bûm,
Dema min tengahîya te bîst û dît.
Min tim kir, ku xwe bigihînim te,
Derd û kulê te parva bikim.
Bi biratî,
Kul û keserê te belav bikim.
Te dît û bîst halê min.
Tu carî min ra kar neketî.
Dema ez biratî hatim cem te,
Te destê xwe dirêjî min nekir.
Alîkariyê cîh biêline,
Te daf û dolax hanîn serê min.
Te biratîya min a dilê pak,
Ji bona menfeeta du rojê dunê,
Herimand û xeripand.
Biratîya yek alî,
Çîn neman hanîn serê min.
Dîsa jî ez hişyar nebûm.
Min bi nezantîya xwe,
Bi navê biratîya şaş,
Dest bi mafên xwe berda.
Te bi daf û hiletî,
Bi navê biratîya şaş,
Mafên min dest min girt.
Ne ez hişyar bûm,
Ne jî çavên te yên nebar têr bûn.
Mîna hemû şaşîyan,
şaşitîya biratîya me jî,

Bi distarê demê hat hêrdin.
Kî neheqîyê mal ava kirîye?
Ku mala te jî bê avakirin.
Çirûska mûma derewîyan.
Heyan serê sibê,
Tu carî neşewtîye.
Biratiya rastî,
Ne zaliman,
Ne jî mazlûman,
Tehemmûl dike.
Biratiya me yê şaş bimore jî,
Biratî,
Navbera Camêran da,
Heyan hebûna însanîyetîyê,
Jîyane xwe didomîne,
Heyan roja qîyametê,
Keleka xwe,
Behra dilên pak da,
Bi rûmet û bi dilxweşî digerîne,
Rêwîyê xwe,
Geh vî alî,
Geh wî alî.
Sîyar û peya dike.
Qet bîra xwe meke!
Biratî,
Xwestina ji bona xwe,
Ji bona birayê xwe jî ,
Xwestine.

Rojên Derbaz

Hasan Polat

Rojên minê derbaz bûn,
Ber nadin dawîya min.
Her çiqas bîr bikim jî,
Dîsan tîn ber riya min.

Hinek caran pelek darê,
Yek caran qaytînek narîn,
Carcaran dengêk bi nalîn,

Wan dîsan tîne bîra min.

Zarok jî Nikanin

Hesen Polat

Çar roj û çar şevan
Bidin ber hev.
Yek yek bijmihêrîn
Zarokên ber derîyan,
Rewşa wan binêrin,
Lîstik, kêf û zewqa wan.
Ew zarokin,
Zarokê ber derîyan,
Bi zikê birçî û bi lingê xwesî
Bi saftî ya zaroktîyê
Li zaliman henekan dîkin.
Her çiqas însanê rûreş
Tirîca wan nebînin jî,
Bi dilê xwe yê pak
Tarîtiya da diçiruskin.
Neheqî her demê,
Dilê însanan reş,

Çavê wan kur dike.
Zarok jî nikanin wan ra
Rastî yê nişan bidin.

Dereng e...

Ezîz Xemciwîn

zû were,
jîna min,
avaniya li ser
hêviyê avayî me..!
were pişkojeke nazik
li serê şaxê jiyê veke..!
were bê giranî,
li ser kolînê ezê te hildim...
Eyazê min
hetavê li Sereba can
ji xemla xwe bide...!!
mistek ji rewanê min tu dayî ;
ji kezebê bersivê bistîne...!!
were li benda te,
koç û karwanê
xweziyan rawestiyan...!!

Hinek ji aramê,
hinek ji bilindiya damê;
bûne peyv,
ji sebr û samanê weşiyar...!!
Were

Mesîh û Mûsa hatin,
çiya xûzbûn,
sîngên me ji bo te

i hev hatin...!!
Bendewariya Mihdiyê zeman
di evîne de bûye tov...

ser çavê min xatirê şahiyê
gulên kesk û sor
di buhara pêjna te de,
xemilandin!!
were kedera min,
Hinetîtkî dilê tehtîka min..
li zinarê civîne kewo bixwîne,
çepikên me ji te re
sorgul û sosin
vejandin...!!

Hevala min

Ezîz Xemciwîn

Li benda berbangê,
roniya sozê
û nerîna peymanê,
hevalê... hevalê...
kengî
ew dara, em civandin,
wê qîr ke stranê?
bayê hênîk,
çarîka bûkaniyê
ji ser riwê te rakê?
û heyva çarde şevî
hêlîna me
li sîwana xwe avakê?

hevalê... hevalê...
kengî
li fala fincanê
zar û zêç bêne dîtin..?
û şevîna laleşê
perestina {feqîr û evdalê}
bihêre
evîn û kela germ
li dilê buhiştê...!!
Çem û çem
firişt rê bidin me...
û sawîrê hezkirinê
li ser gulên evîndar,
li buhara em
lê bûn dost û yar,
asîmanekî vegirê;
hevalê... hevalê...
kengî?
kew wê hev nekin dehfê?
bira ji bira kînê ne ke,
û li hev bikin silavê...
ji wan darên cuda
şaxên {Siyamend û Xecê}
bi bişkivin...?
û tev li hev bibin
li pizanê yek malzarokê...!!
mêrg û çîmen
li ser dengê me geş bibin,
êdî nêçîrvan;
nema ditirsînin,
pezkovî û xezalê
hevalê... hevalê...?

